

Majestas Domini i Stagstrup

af Else Bisgaard

Maleren Rudolf Rud-Petersen udsmykkede mange kirker i Danmark i årene fra ca. 1920. Han kendes dog af de færreste. I 1942 malede han et Kristus-billede i Stagstrup Kirke.

Kunsten har en særlig funktion i et kirkerum. Kunsten skal ikke bare give beskueren en personlig oplevelse, som kan røre og bevæge den enkelte; kunsten i kirken har det ganske bestemte formål at understøtte det kristne budskab og i billedlig form fortælle frelses-historien, som den kendes fra Gamle og Nye Testamente.

Fra kirkekunstens lange historie kendes en række faste motiver. Fremstillingerne af Jesus Kristus er selvklart blandt de mest yndede. Utallige er variationerne over

Man finder mange Majestas-billeder i de sydeuropæiske, middelalderlige kirker. Hér er det dog et udsnit af en Majestas fra Vä Kirke i Skåne, dateret til ca. 1150. Kristus holder i venstre hånd Livets Bog, mens han med en højre hånd lyser velsignelsen. Han er anbragt i en mandorla og glorien lyser om hans hovede. Motiv og farvevalg er helt klassisk i denne Majestas-fremstilling. Privatfoto.

I midten af dette Majestas-motiv over syddøren i Vestervig Kirke troner Kristus i en mandorla. Hans højre hånd udtrykker velsignelsens gestus, mens venstre hånd synes at holde en bog (livets bog, Bibelen). På hver side af Kristus ses en knælende engel.

kristendommens frelserskikkelse. I forskellige perioder er han afbildet med forskellige udtryk, der spejler den pågældende periodes situation og behov.

I den romanske periode, ca. 1100-1250, blev Kristus meget ofte fremstillet som *Majestas Domini* (»Herrens Majestæt«), eller *Kristus Majestas*. En sådan Majestas kendes også fra den byzantinske kirkekunst, hvor motivet kaldes *Pantokrator*. I alle tilfælde antyder betegnelsen Majestas, at der er tale om et motiv, hvor Kristus fremstår som almægtig majestæt, som konge, som Verdens Herre. I mange sydeuropæiske kirker ses endnu i dag dette Majestas-motiv fra den middelalderlige periode. Ofte er motivet placeret i kirkens apsis eller kuppel og udført som et freskomaleri.

Uden tvivl har Majestas-motivet tidligere været at finde i mange danske kirker. Man kan endnu se en fornemt bevaret middelalderlig Majestas f.eks. i Vester Broby Kirke nær Sorø. I Thys kirker er der imidlertid ikke bevaret Majestas-motiver i fresko fra middelalderen. Dog er der i Tømmerby kirke fundet spor af et Majestasmotiv i apsishvælvingen. Et fint eksempel på en udvendig Majestas, udhugget i granit, finder vi i tympanon, overliggeren, over den tilmurede syddør i Vestervig Kirke.

Majestas Domini i Stagstrup

I Stagstrup Kirkes ret imponante kirkerum fylder et smukt Majestas-motiv apsirsrundings

øverste halvdel ud. Denne udsmykning blev udført af den danske maler Rudolf Rud-Petersen i 1942.

Stagstrup Kirke er som de allerfleste kirker i Thy oprindeligt en romansk kirke, dvs. opført i middelalderen, i 11-1200-tallet. Den oprindelige apsis og det faldefærdige tårn blev fjernet i begyndelsen af 1800-tallet. I 1938 blev så kirken ganske gennemgribende renoveret og ombygget. Bl.a. genopbyggede man en apsirsunding mod øst, sådan som kirken oprindeligt havde haft.

I 1942 blev apsis indvendigt udsmykket med den store Majestas Domini.

Motivet med den majestætiske Kristus dækker hele apsirsrundings øverste del,

Apsis i Stagstrup Kirke med fremstillingen af Majestas Domini. På det romanske alter er anbragt et gyldent kløverbladskors med bogstaverne alfa og omega i kors-skæringen.

Til venstre kirken som den så ud før restaureringen i 1938 og til højre kirkens nuværende arkitektur efter 1938. Kirken fik atter tilført tårn mod vest og apsis mod øst. Denne apsis udsmykkede Rudolf Rud-Petersen indvendigt i 1942. Sort-hvidt foto af kirken før 1938, tilhører Stagstrup Kirke.

mens nederste del af muren bag altret er tonet rødbrunt. De to dele adskilles af et bånd, hvor strofe 7 i Grundtvigs salme »Hører I, vor Herre kalde« står citeret:

*Vend dit blik fra skyggedale
Til Gud Faders herlighed,
Efter evig sandheds tale
Dér er liv og lys og fred*
(Salmen »Hører I, vor Herre kalder«, N.F.S. Grundtvig 1853)

Dette tekstbånd flugter med apsisrudens nederste kant. I apsisrudens ses en mosaik, sandsynligvis også udført af Rud-Petersen.

Rud-Petersen har valgt at holde sig tæt opad det klassiske middelalderlige Majestas-motiv. I midten sidder Kristus som universel hersker. Han sidder på en trone og bærer en hvid underklædning med gyldne kanter og bælte og en blå kappe over. Han har spidssnude røde sko med blå snørebånd på fødderne. Omkring hans ansigt og det lange glatte hår skinner en glorie. Hans krop udstråler åbenhed og imødekommenhed: højre hånd hæves til hilsen eller velsignelse, mens venstre hviler på tronens armlæn. Fødderne synes på vej, som vil han om et øjeblik rejse sig og gå os

i møde! Ansigt og blik er rettet direkte mod beskueren. Kristus er anbragt i en mandorla. Mandorlaen symboliserer i kristen tradition hellighed og måske moderskød, hvilket i denne sammenhæng evt. kan forstås som udtryk for, at Jesus Kristus som Guds søn blev menneskefødt. Kristus flankeres af to storvingede engle med hhv. nodebånd og harpe, der tematiske korresponderer med salmecitatet under billedet.

Over denne figurgruppe med Kristus og englene svæver lette skyer på den blå baggrund, og under den er på hver side af apsisrudens anbragt en større figurgruppe, i alt 32 skikkelser. Børn og voksne, kvinder og mænd, unge og gamle blander sig i fælles optagethed af Kristus. De fleste vender ansigtet mod Kristus, enkelte har opmærksomheden vendt bagud eller mod et barn, men alle synes stærkt optaget og berørte. Øjeblikkets betydning understreges af lyset fra Kristusskikkelsen, der rettes mod de nærmestes ansigter. Figurerne er – om end lidt stive – i bevægelse frem mod Kristus. Mange følelser spejles i de individuelle ansigter: overraskelse, skepsis, forundring, bekymring, afmagt, lettelse...

Uroen er dog ikke kaotisk, men synes at pege mod afklarethed og håb. Forrest i venstre

Kristus Majestas eller Majestas Domini: et middelalderligt motiv i Rud-Petersens fortolkning.

gruppe knæler en gammel mand, støttende sig til sin stok og med hænderne foldet over stokken til bøn. I højre gruppe yderst rækker en kvinde hånden og blikket bagud mod et hvidklædt barn, hvis opmærksomhed er helt rettet mod Kristus. I gruppen ses også tre engle,

to på venstre og en på højre side, der synes at lede personerne frem mod Kristus. Lysets retning og de afdæmpede, douce farver modsvarer dén uro, der præger persongruppen.

Overvejende er billedet holdt i blå, røde og gyldne farver. Slægtskabet med middelalderens billedverden og farveholdning ganske tydelig. Den blå farve var i middelalderen baseret på det kostbare farvestof lapis lazuli. Det var altså i middelalderen både dyrt og prestigefyldt at udsmykke en kirke med Majestasmotivet. Den blå farve er også en kongefarve og understreger Kristi karakter af konge og hersker.

Figurgruppe i nordre side. Engle med glories fører de troende frem mod Kristus. I øvrigt synes Joakim Skovgaards billede »Kristus i de dødes rige« fra 1891 svagt at kunne genkendes i dette delmotiv.

Al fresco

Til sin Majestas Domini i Stagstrup brugte Rud-Petersen teknikken al fresco, som kendes fra mange middelalderlige kirker i Europa. Teknikken var imidlertid gammel allerede, da de middelalderlige malere genoptog den. Over et grovere lag kalk og gips påføres

et finere lag puds. På dette våde pudslag påføres farven, som består af pigmenter oprørt i vand – altså våd maling på våd puds. Freskoteknikken giver meget holdbare resultater. I Danmark kendes teknikken både fra middelalderlige og forholdsvis nye udsmykninger. Bl.a. Joakim Skovgaard brugte al fresko til den monumentale udsmykning af Viborg Domkirke. Her blev Rud-Petersen som medhjælper ved det store arbejde (1901-06) fortrolig med teknikken og brugte den i forskellige værker.

Motivet

Majestas Domini i Stagstrup er på én gang repetition og fornyelse af et af middelalderens centrale motiver. Kristus er den universelle hersker og den absolutte magthaver. Han kommer for at dømme levende og døde, og han kommer for at åbne Guds rige for de troende, der flokkes om ham. Alle, endog børnene, kommer til Kristus, der som den milde og imødekommande hersker vil tage vare på den troendes sjæl. Gud Faders herlighed, liv, lys og fred er det positive modstykke til »jordens skyggedale«, som Grundtvig skriver. Netop i 1942 kunne et positivt modbillede til den jordiske brutalitet nok være på sin plads. Læst ind i sin samtid kan billedet tolkes som et »håbets billede«. I en krig, der i 1942 blot blev værre og greb mere og mere ind i menneskers liv, var netop dommedagsmotivet i en kristen sammenhæng forbundet med aktualisering af frelseshåbet.

Billede og rum

Et interessant perspektiv ved billedet er dets placering i kirkerummet. Billedet har ingen ramme, men er arbejdet sammen med rummets arkitektur. Rud-Petersen malede sin dommedagsfresko så at sige ind i apsidsens

Al fresko teknikken, våd maling på våd eller fugtig puds, kræver et stort forarbejde og en sikker hånd, når motivet skal påføres. Stagstrup Kirke opbevarer en række kartoner, som Rud-Petersen brugte til forarbejdet. Delmotiverne er tegnet op på store stykker kraftigt papir og figurerens omrids prikket ind. Papirerne blev klæbet op på muren og sort kulstøv »blæst« ind på papiret, så omridsene derefter fremstod på muren som små prikker. Herefter kunne maleren så male motivet på den våde puds. På billedet ses et sådant delmotiv, englen med nodebånd.

form, hvorved kompositionen får en særlig effekt: der er ikke antydning af rumlig virkning bagved Kristus, englene og personerne. Billederne giver ikke illusion af dybde; derimod betones fladen. Kristusskikkelsen følger

apsidens form og giver en oplevelse af, at Kristus sig så at sige bøjer ind over beskueren eller nadvergæsten ved knæfaldet.

Rudolf Rud-Petersen i Thy

Rudolf Siegfred Rud-Petersen blev født i København i 1871 som søn af urtekræmmer og eddikebrygger Carl Edvard Petersen og Rosalie Cecilie Nicoline Petersen. Han blev gift med Ida Julie Hall Trier, som i øvrigt var niece af Ernst Trier, kendt leder af Vallekilde Højskole.

Rud-Petersen kom som ung først i malerlære og blev malersvend i 1890. På Kunstakademiet, hvor han studerede i årene 1888-1892, blev hans kunstneriske karriere grundlagt. Med mellemrum studerede han på Zahrtmanns skole i årene 1901-07, i samme periode hvor han hjalp Joakim Skovgaard med udsmykningen af Viborg Domkirke. Det blev da også primært altertavler og andre udsmykninger af kirker, som kom til at udgøre Rud-Petersens hovedindsats. Han udførte dog også ikke-kirkelige værker; her skal blot nævnes udsmykningen af billedsalen i Grundtvigshuset i København, hvor motiverne er folkeliv og -dragter.

Han gjorde studier i encaustomaleri i Rom i 1927 og 1931 og var meget optaget af de gamle malerteknikker. I 1935 tog han initiativ til en oversættelse af en italiensk bog om encaustoteknikken, en anden maleteknik, som oprindeligt hørte hjemme i antikken.

I 1920 havde han sin første opgave i Thy, nemlig udsmykningen af Hillerslev Kirkes apsis. Titlen er *Påskemorgen*, altså et opstandelsesbillede. Han arbejdede også med Klitmøller Kirke i 1922, hvor han reparerede altertavlen og malede prædikestol og bænke.

Dommedagsfresken i Stagstrup anses for at være et af hans hovedværker og omtales i Kunstindeks Danmark som en »*afklaret komposition i sarte farver med statuarisk*

virkning og tydelig inspiration fra Joakim Skovgaard«. Skovgaards Majestas Domini i Viborg Domkirkes apsis lader os ikke i tvivl om, at Rud-Petersen hentede stilmæssig inspiration herfra. Måske ville enkelte endog sige, at Rud-Petersen næppe har gjort sig fri af mesteren Skovgaard, men at han uden at kopiere dog repeterer Skovgaards »program«.

Drengene og maleren

Han vendte altså tilbage til Thy i 1942 for at udsmykke Stagstrup Kirkes forholdsvis nye apsis med sin dommedagsfresko. Blandt de, der husker malerens arbejde i Stagstrup Kirke i 1942, er Villy Carl. Villy Carl blev født i 1930 og var altså en stor dreng under krigen. Villy Carl voksede op nær kirken i et for længst nedrevet hus.

Hans far var graver og kirketjener, og Villy Carl var således helt fortrolig med kirken og livet omkring den. Det var spændende, at en kunstmaler var i gang med at udsmykke kirken nye apsis, der var opført fire år tidligere. Villy Carl fortæller:

Vi var en tre knægte, og vi var nok gået om i kirken for at se, hvad han lavede. Så kom han ned til os. Måske spurgte han, hvad vi ville. Så sagde vi, at vi gerne ville se, hvad han lavede. Han ville gerne fortælle om, hvad han lavede... jeg kan huske at han kom ned. Han var i en stor, hvid kittel. Jeg mener de var to. Der var ham fra Hørdum (Askov Jensen). Han hjalp ham.

Medhjælperen var Robert Askov-Jensen, husmandssøn fra Hørdum og født i 1914. Hans karriere var begyndt på Hørdum Tekniske Skole, hvorefter han kom på Kunstakademiet i København, hvor han var elev i årene 1934-1942. I mange år underviste han i tegning og maling og fik sin egen tegnestue på Ny Carlsberg Glyptotek, hvorfra han forberedte mange elever til optagelse på Kunstakademiet. Hans

Skovgaard Museet i Viborg har denne gipsmodel af Rud-Petersens udsmykning af Stagstrup Kirke. Modellen måler 71,5x80x45 cm og var udstillet på Kunstforeningen i 1944, hvor man viste en retrospektiv udstilling af Rud-Petersens arbejder. I en anmeldelse af denne udstilling stod der i Politiken d. 3.5. 1944 at læse, »...I Fresco udkastet følger Rud-Petersen smagfuldt de skovgaardske traditioner uden dog at have noget stærkt personligt at tilføje!«. Modellen blev i sin tid foræret til Skovgaard Museet af Rud-Petersens søn, der gennem en årrække var læge i Viborg. Foto: Skovgaard Museet, Viborg.

stil karakteriseres som naturalistisk. Han var altså 28 år, da han hjalp den da 71-årige Rud-Petersen i Stagstrup.

Villy Carl husker også murer Nørgaard. Mureren skulle sætte en speciel slags mørtel op på et areal svarende til, hvad maleren kunne nå at male på én dag. Mørtelen eller pudsen skulle jo være fugtig under arbejdet.

Da vi kom ind, så kom han ned, så lavede han ingenting. Han var stille ... fortæller Villy Carl og husker Rud-Petersens stiltfærdige, flinke og venlige væsen, men ikke rigtigt, hvad Rud-Petersen egentlig fortalte dem om arbejdet med udsmykningen:

Han (Rud-Petersen) boede vist i præstegården hos pastor Frederiksen. Han (Frederiksen) var også københavner – både ham og hans kone.

Rud-Petersen var en tilbageholdende person, der vist ikke sådan tog del i det lokale liv, mens han arbejdede og opholdt sig i Thy. Dog antyder nogle breve til pastor Frederiksen, at Rud-Petersen fulgte med i forholdene mellem lokale personer. Vi ved ikke, hvad eller hvilken »skylle«, der hentydes til i nedenstående citat, men det ligner jo en lille lokal kontrovers, som maleren åbenbart har kendskab til:

Jeg beder Dem ogsaa hilse Erna – kedeligt at hun skulle komme ud for skyllen fra fru Skræm! (P.S. i brev d. 5.11.42)

Villy Carl husker ikke, hvor længe Rud-Petersen var om at lave arbejdet, altså hvor længe han var i Stagstrup, ej heller om det var sommer eller vinter; men sandsynligvis var det hen over sommeren -42.

Villy Carl husker tydeligt, at hele apsis var dækket af, mens udsmykningsarbejdet foregik. Kirken fungerede jo i perioden som normalt med gudstjenester. Således kunne ingen af kirkegængerne se ind til arbejdet med udsmykningen.

Alle i lokalsamfundet var glade for billedet i Stagstrup og syntes det var smukt, husker Villy Carl, der selv tolker billedet således: »Man kan

jo se, hvad det forestiller... For mig at se, så synes jeg jo, det er os selv, der vandrer dér; det er både børn og unge og gamle; den gamle, der ligger på knæ med den store stav der – og små børn – det synes jeg er flot. Det er ligesom vi selv er med i det...«

Den venlige maler

Villy Carls karakteristik af Rud-Petersen som en venlig og stiltfærdig person stemmer helt overens med det indtryk, man får af ham ifølge fødselsdagsomtaler, bragt i flere af landets aviser omkring d. 11.2.1941. Da fyldte han 70 og var en relativt kendt kunstner indenfor sit virke. Han karakteriseres hér som lys-sindet, venlig, imødekommende og tilsyneladende ude af stand til at blive vred. Nationaltidendes journalist spurgte ham dog, om der slet intet var, som kunne gøre ham vred, og hertil svarede han, at der var én ting: at encaustomaleriets teknik ikke blev taget alvorligt af danske kunstnere. Han havde i 1933 udgivet og kommenteret den italienske bog »Encaustomaleriets teknik«, en maleteknik som han havde arbejdet med under sine studier i Rom i 1927 og senere hjemme i Danmark.

Som tørstige hjort monne skrige. Harring Kirke

Det var vist ikke helt let at få afviklet den mere praktiske og økonomiske side af udsmykningsarbejdet i Stagstrup. Af breve, som Rud-Petersen skrev til pastor Frederiksen i Stagstrup i efteråret 1942, efter at arbejdet var færdigt, fremgår det, at kunstneren selv havde påtaget sig at være entreprenør på arbejdet. Af den grund havde han haft en del besvær og arbejde med de økonomiske transaktioner og korrespondancen mellem de involverede parter.

Brevene fra oktober og november 1942 viser imidlertid, at maleren trods besvær med

økonomien, var langt i udformningen af endnu et udsmykningsprojekt, denne gang i Harring Kirke. Inspirationen var også denne gang hentet hos Grundtvig, i salmen »Som tørstige Hjort monne skrige«.

I hvert fald skriver Rud-Petersen i et brev dateret d. 8.10.1942 til pastor Frederiksen, at han har talt med kirkeminister Vilhelm Fibiger, der i sommer var i Stagstrup. Rud-Petersen har ifølge brevet selv siddet til gudstjeneste i Stagstrup Kirke den påfølgende søndag og under salmesangen tænkt på, hvad ministeren havde sagt til ham i en tidligere samtale. Bl.a. havde Fibiger nævnt Grundtvigs salme »Som tørstige Hjort monne skrige«.

Ideen var at udsmykke korbuen i Harring Kirke med hjortemotiver og derunder anbringe citater fra den nævnte salme.

Om den tænkte udformning af værket skrev Rud-Petersen bl.a. i brevet til pastor Frederiksen:

Opgaven er jo ganske analog med verselinierens forhold til den figurlige fremstilling el. illustrationen af verset i Stagstrup... Da Kirkeministeren for mig havde nævnt motivet med den

drikkende hjort, da han i sommer var i Stagstrup Kirke, sad jeg under salmesangen ved Gudstjenesten i Stagstrup den påfølgende søndag og fik ikke tankerne fra dette motiv og blev glad, da jeg i Konventsalmebogen fandt salmen om den skrigende hjort... og jeg kendte ikke salmen. Stoffet fordelte sig saa godt for mig med den skrigende og den drikende hjort i hver side af korbuen... Min mening med at anføre disse verselinier ligesom ordene under de andre foreslaaede billeder er, at de ligesom skulde brænde sig fast ind i beskuerens, kirkegængerens, sind og tanke, og det ved jeg af erfaring, at et vers let kan – saadan saa man nu og da kan nynne paa det. Ligesaa er meningen med de sidste ord i skriftstedet under billedet paa endevæggen: »Bliv i min kærlighed«! Den indtrængende – inderlige og stærke paamindelse, mener jeg, kunde faa betydning for den enkelte, idet han forlader kirken efter gudstjenesten.

Det lille uddrag giver et fint indblik i kunstnerens tanker om stoffet og den kunstneriske fortolkning af det. Han beskriver, hvor inspirationen kommer fra, og hvordan han tænker sit billede arbejdet ind i kirkerummets

Kopi af tegning i brev, tilhørende Stagstrup Kirke.

arkitektur og funktion, så kirkegængerer ikke bare »ser« billede og tekst, men tillige røres og mærkes af budskabet »Bliv i min kærlighed«. I øvrigt gør han sig mange tanker om, hvordan man kobler billede og tekst, så det fremstår som en naturlig helhed, og således at teksten underbygger og klargør illustrationens budskab. Han skriver i brevet, at en »...skrigende hjort uden forklaring el. ligning i ord gaar ikke.« Med andre ord så er det af afgørende betydning, at teksten udlægger billedets betydning. Beskueren må ikke lades i stikken. I Stagstrup Kirke underbygges billedet jo også af et salmecitat. Det er således af

betydning for kunstneren, at beskueren hjælpes til en forståelse af billedets betydning i en kristen og kirkelig sammenhæng.

Vilhelm Fibiger

Kirkeminister Vilhelm Fibiger, som Rud-Petersen havde korresponderet med, var barnefødt i Thy og havde ejet hovedgården Øland siden 1909. Han havde derved en naturlig tilknytning til Harring kirke. Ligesom nogle af de øvrige ministre i samlingsregeringen blev Fibiger af besættelsesmagten sat ud af spillet i efteråret 1942 og mistede således muligheden

Rudolf Rud-Petersen fotograferet foran et af sine værker og med paletten i hånden. Billedet har tilhørt Louise Jensby, hos hvis svigerforældre maleren boede, mens han arbejdede på Hillerslev Kirke i 1920. Billedet var angiveligt en foræring til værtsparret. Senere overdrog Louise Jensby billedet til pastor Johan Thastum, gennem mange år præst i Hillerslev. Bag på billedet er årstallet 1919 påført, men det vides ikke, om billedet er taget samme år. I 1919 var Rud-Petersen 48 år gammel.

for at støtte Rud-Petersens projekt i Haring i at blive gennemført. Men endnu i november 1942 arbejdede kunstneren fortrøstningsfuldt og ihærdigt med ideen. Han skrev herom til Frederiksen i et brev dateret d. 5.11.1942, hvor især spørgsmålet om Haring Kirkes fremtidige opvarmning blev nøje drøftet.

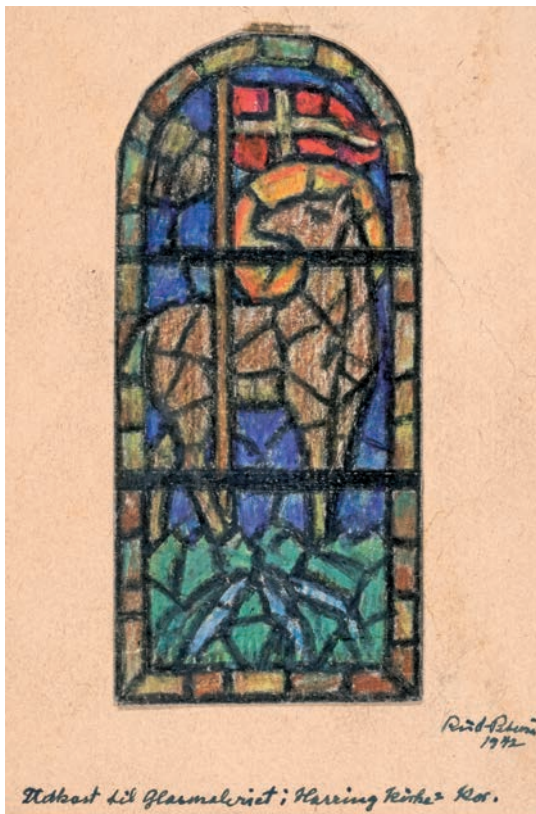
Men ideen blev faktisk aldrig realiseret. En væsentlig årsag hertil var, at såvel kgl. bygningsinspektør Ejnar Packness som Nationalmuseets Poul Nørlund ikke kunne bifalde dets gennemførelse. Kirken var for lille og bygningsinspektøren fandt det uheldigt at putte flere billeder ind i det lille kirkerum. Det ville nemt komme til at virke uroligt, skrev han i afslaget (breve hhv. februar og marts 1943).

Rud-Petersen opgav dog endnu ikke projektet trods afslaget. I et brev dateret d. 9.7.1943 skrev han atter til pastor Frederiksen om udsmykningen

Jeg er gaaet ud fra, at De paany sender forslaget ind til efteraaret, men hvornaar skal det indsendes. De erindrer, at selv daværende kirkeminister Fibiger tog ikke saa lidt fejl – jeg tror 1 hel maaned – i sin opgivelse af tidspunktet for forslagens indsendelse. På dette tidspunkt var Fibiger altså for længst afsat som minister.

Maler, ikke entreprenør

Rud-Petersen havde et enkelt forbehold i forbindelse med Haring-projektet. Han skrev i samme brev således: »Jeg har meddelt Dem, at jeg overfor arbejdet i Haring, om det virkelig-gøres, ikke har murerarbejdet inde under mit tilbud – nok er arbejdsleder, men ikke, om De vil, entreprenør for det hele, det tør jeg ikke efter erfaringerne fra Stagstrup – og har for øvrigt heller aldrig tidligere indladt mig derpaa. Det var kirkeministerens krav til mig om et samlet tilbud paa det hele, der delvis tvang mig ind derpaa!«

Udsmykningsopgaven til Haring Kirke blev aldrig gennemført, skønt Rud-Petersen var langt i forberedelserne. Denne lille korton med udkast til et glasmaleri viser Kristus symboliseret ved et lam med en fane. Fanen minder jo unægtelig om Dannebrog, og der kan måske have været god grund til at fremstille netop det danske flag i forening med Kristussymbolet under besættelsen. Nederst har Rud-P skrevet: »Udkast til Glasmaleriet i Haring Kirkes Kor« Dateret 1942.

Meget tyder på, at kunstneren har »brændt sig« lidt på Stagstrup-projektet, idet han uden egentlig at ville det, var blevet entreprenør på hele arbejdet og måtte kæmpe med en række praktiske og økonomiske forhold og problemer. Ikke mindst økonomien har voldt kvaler og givet anledning til en række misforståelser, der møjsommeligt blev udredet af

kunstneren. Om bekendtskabet med murer-
mesteren skriver han dog opmuntret:

Fra murermester Nørgaard fik jeg et par venlige ord – efter at han havde faaet sin betaling...!!

Han havde stor respekt for murerens velvil-
lighed og dygtighed og kendte betydningen af
murerarbejdets kvalitet.

...efteraaret er paa held...

Men kunstneren Rud-Petersen følte også ti-
dens alvor i efteråret 1942, hvor besættelsen
medførte ganske alvorlige vanskeligheder for
alle. Rud-Petersen bekymrede sig overordent-
ligt om sine venner i det fjerne Thy og skrev
således til pastor Frederiksen: *Nu efteraaret er
paa held og vinteren stunder til sender min hu-
stru og jeg Dem vore venligste hilsner og ønsker
Dem en god og mildere vinter end i fjor – i det
barske Thy.* (citater brev 8.10.1942)

Vinteren blev jo ikke mildere, ved vi – og
situationen forværredes overalt i det krigs-
hærgede Europa i de følgende måneder og år.
Rud-Petersen udtrykte alvoren i et brev til Fre-
deriksen d. 9.7. 1943: *I dag melder radioen, at
der er sket invasion paa Sicilien. Ja større ting
forestaar. Vorherre holde sin skærmende ha-
and over os alle, ja over den hele arme verden
og hjælpe den frem til den fred, den sukker efter.*

Kristus Majestas i Stagstrup står på denne
baggrund ekstra stærkt som en kommentar i
tiden.

Litteratur og kilder

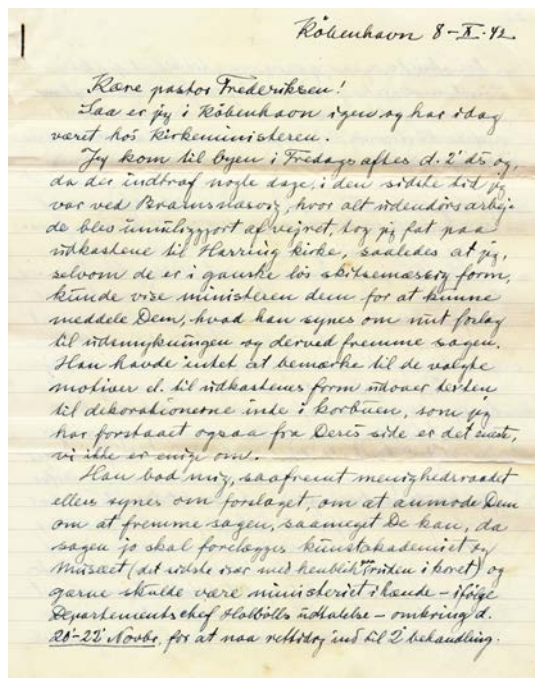
Andersen, Charlotte Boje H. m.fl.: Kirkerne i Thy. Museet
for Thy og Vester Hanherred 2009

Andersen, Lisbeth Smedegaard: Det skjulte ansigt. Anis
2005

Bech, Birgitte: Kristendommens billeder – en symbolver-
den. Systime 1991

Danmarks Kunstbibliotek, 1 læg med 5 materialer om
R. Rud-Petersen

Frederiksen, Hans Jørgen: Den katolske kirke i kunstens
spejl. Systime 2001

Kopi af brev tilhørende Stagstrup Kirke.

Rudolf Rud-Petersen fik et langt liv og døde
som 90-årig d. 26.2.1961. I nekrologer i flere
aviser blev han æret for sit arbejde med kirke-
udsmykninger over hele landet.

Else Bisgaard

Født 1960. Lektor ved VUC Thy-Mors og
cand. mag. i religion og dansk.

Papari, Tito Venturini: Encaustomaleriets teknik med
supplerende redegørelse af Rud-Petersen. København
1935

Rud-Petersens breve til pastor Frederiksen, 1942-43,
Stagstrup Kirke
www.kid.dk (søg under Rudolf Rud-Petersen)

Interviewsamtale med Villy Carl, Vildsund i juli 2010

Fotos hvor ikke andet er angivet: Henrik Bolt-Jørgensen.